اخبار کوتاه

۲میلیارد و ۸۲۳ میلیون لیتر بنزین در تعطیلات عید مصرف شد

۲ میلیارد و ۸۲۳ میلیون و ۶۰۰ هزار لیتر بنزین در ایام تعطیلات نوروزی از ۲۵ اسفند ۱۴۰۳ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۴ در سراسر کشور توزیع شد که این رقم بیان‌کننده رشد حدود ۱۵ درصدی مصرف بنزین کشور نسبت به مدت مشابه پارسال است.

به گزارش پیام آشنا بر اساس آخرین آمارها با آغاز تعطیلات نوروزی و افزایش مسافرت‌ها از ۲۵ اسفند ۱۴۰۳ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۴ در مجموع ۲ میلیارد و ۸۲۳ میلیون و ۶۰۰ هزار لیتر بنزین در کشور توزیع شد که این مقدار در مقایسه با رقم ۲ میلیارد و ۴۶۳ میلیون لیتر در مدت مشابه پارسال (۲۵ اسفند ۱۴۰۲ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۳) حدود ۱۵ درصد رشد داشته است.

کرامت‌ویس کرمی، مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران درباره تأمین سوخت نوروزی گفت: میانگین مصرف بنزین از ۲۵ اسفند ۱۴۰۳ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۴، ۱۳۴ میلیون و ۵۰۰ هزار لیتر بود که این رقم در مقایسه با میانگین مصرف ۱۲۳ میلیون لیتر مدت مشابه پارسال (۲۵ اسفند ۱۴۰۲ تا ۱۵ فروردین ۱۴۰۳) حدود ۹ درصد رشد داشت.

وی با بیان اینکه در زمینه ذخیره‌سازی و تأمین بنزین در ۶ ماه دوم سال ۱۴۰۳ برنامه‌ریزی‌های بسیار مطلوبی انجام شد، افزود: رکورد تاریخی توزیع بنزین در ۲۹ اسفند ۱۴۰۳ با رقم توزیع بیش از ۱۶۴ میلیون لیتر بنزین در کشور شکسته شد، همچنین با توجه به مصرف فایل توجه بنزین کشور در ایام تعطیلات نوروز، سوخت‌رسانی و توزیع بنزین بدون هیچ‌گونه مشکلی و به بهترین شکل ممکن انجام شد.

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با تأکید بر اینکه در ۶ ماهه دوم سال ۱۴۰۳ حداقل به‌طور متوسط ۸ میلیون لیتر به تولید بنزین افزوده شد، بیان کرد: این افزایش تولید سبب شد در ایام تعطیلات نوروز بتوانیم بنزین را به‌نحو مطلوب تأمین کنیم.

بر پایه این گزارش، جمعه (۱۵ فروردین ۱۴۰۴) در روز پایانی تعطیلات نوروزی امسال درمجموع ۱۲۵ میلیون و ۷۰۰ هزار لیتر بنزین در کشور توزیع شد که این رقم در مقایسه با ۱۰۹.۱ میلیون لیتر مدت مشابه پارسال (۱۵ فروردین ۱۴۰۳)، ۱۶۶ میلیون لیتر، معادل ۱۵ درصد افزایش یافته است. میانگین مصرف بنزین در فاصله روزهای یکم تا ۱۵ فروردین امسال ۱۳۰ میلیون و ۸۰۰ هزار لیتر بود، همچنین بیشترین آمار مصرف بنزین به روزهای ۲۹ اسفند ۱۴۰۳ با مصرف ۱۶۴ میلیون و ۴۰۰ هزار لیتر و ۱۲ فروردین ۱۴۰۴ با مصرف ۱۵۰ میلیون و ۲۰۰ هزار لیتر مربوط می‌شود.

افت تقاضا قیمت تخم‌مرغ را کاهشی کرد

یک مسئول صنفی گفت: کاهش تقاضا در بازار سبب شده تا قیمت تخم‌مرغ به حدود ۷ سل قبل برگردد و هر کیلو گرم به کمتر از ۳۰ هزار تومان برسد؛ در حالی که قیمت تعیین‌شده آن حدود ۷۰ هزار تومان است.

به گزارش پیام آشنا، روز ۱۶ فروردین اعلام شد هر کیلو گرم تخم‌مرغ درب مرغداری‌ها به ۲۷ تا ۳۰ هزار تومان در هر کیلو گرم کاهش یافته است. حمیدرضا کاشانی، رئیس هیئت‌مدیره اتحادیه مرکزی مرغداران میهن در این خصوص به مهر گفت: کاهش تقاضا در بازار سبب شده تا قیمت تخم‌مرغ به حدود ۷ سال قبل برگردد و هر کیلو گرم به کمتر از ۳۰ هزار تومان برسد؛ در حالی که قیمت تمام شده تولید این محصول پروتئینی در کشور حدود ۷۰ هزار تومان است.

وی با بیان اینکه هر شانه دو کیلو گرمی تخم‌مرغ در اسفند حدود ۱۲۰ هزار تومان خرید و فروش می‌شد، افزود: دیروز این قیمت با ۵۰ درصد کاهش به حدود ۵۵ هزار تومان رسیده است.

وی اظهار کرد: این رویه وضعیت گله‌ها را با خطر حذف شدن مواجه کرده است.

رئیس هیئت‌مدیره اتحادیه مرکزی مرغداران میهن با اشاره به ضرر و زیان خط تولید، عنوان کرد: این صنعت روزانه در حل زیانی بالغ بر ۱۲۰ تا ۱۵۰ میلیارد تومان بوده که خرید حمایتی را ضروری می‌کند. وی ادامه داد: از این رو اتحادیه به وزارت جهاد کشاورزی پیشنهاد داد تا از طریق شرکت پشتیبانی امور دام به بازار تخم‌مرغ ورود کرده و خرید حمایتی داشته باشد.

کاشانی درباره چرایی کاهش بازار تقاضا در کشور گفت: تولید به میزان سال گذشته در حال انجام است اما به دلیل ایام نوروز و ماه مبارک رمضان مصرف صنعتی تخم‌مرغ کاهش یافته و این امر قیمت‌ها را در این بازار بسیار کاهشی کرده است.

انفجار قیمتی خودروهای وارداتی در راه است؟

درحالی‌ قرار شد خودروهای وارداتی با نرخ محاسباتی ۷۰ هزار تومان از گمرک ترخیص شوند که این نوع موجب خلق قیمتی این خودروها در بازار خواهد شد. حال تصور کنید اگر حقوق ورودی خودروهای وارداتی ۱۰۰ درصد باشد، انفجار قیمتی در انواع خودروها به وجود خواهد آمد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از تستیم، در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، حقوق ورودی تمام خودروهای سواری وارداتی از جمله هیبریدی و برقی ۱۰۰ درصد تعیین شده بود که این تصمیم با واکنش‌های منفی از سوی مصرف‌کنندگان روبه رو شد، چراکه با اعمال این تعرفه ها افزایش ناگهانی قیمت انواع خودروهای وارداتی، برقی و هیبریدی در بازار به وجود خواهد آمد و در نهایت مردم با جهش قابل توجهی قیمتی در بازار مواجه می‌شوند.

به دنبال این موضوع در سومین هفته فروردین ماه امسال در جلسه بررسی تعرفه های خودرو که با حضور معاون اول رئیس جمهور و مقامات ارشد دستگاه‌های مرتبط با این حوزه برگزار شد، تعرفه خودروهای «هیبریدی و برقی» طبق روال قبل تعیین شد، اما مقرر شد درباره تعرفه «خودروهای بنزینی» بعد از بررسی و کارشناسی دقیق، تصمیم‌گیری شده و تعرفه‌های این نوع خودروها منعاقبل اعلام شود. ولی نکته مهم اینجاست که امسال نرخ محاسباتی گمرک با رشد سه برابری روبه رو شده که این موضوع علاوه بر افزایش قیمت خودروهای وارداتی به‌طور غیرمستقیم بر بازار داخلی و قیمت خودروهای ساخت داخل تبعِ تأثیرات منفی خود را خواهد گذاشت و باید در کنار اصلاح تعرفه خودروهای هیبریدی فکر اساسی برای خودروهای وارداتی شود.

به نوعی امروز خودروها با نرخ محاسباتی ۷۰۰۰۰ تومان از گمرک ترخیص می شوند و همین امر در جهش قیمتی این خودروها در بازار نقش قابل توجهی را خواهد گذاشت. حال تصور کنید اگر حقوق ورودی خودروهای وارداتی ۱۰۰ درصد باشد، انفجار قیمتی در انواع خودروها به وجود خواهد آمد و خرید خودروهای وارداتی را برای مردم غیر ممکن می کند.

عضو کمیسیون انرژی در گفت و گو با پیام آشنا مطرح کرد

مهار تورم و ثبات ارزی اولویت اصلی اقتصاد در سال ۱۴۰۴

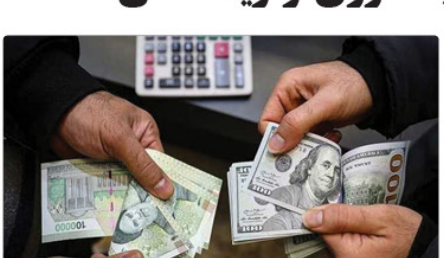

محبوبه بیدکی -نماینده مردم در مجلس دوازدهم مهار تورم و کنترل نوسانات ارزی را یکی از اقدامات اصلی دولت برشمرد و تاکید کردبدون ایجاد ثبات در بازار ارز و کنترل نرخ تورم، هرگونه اقدام حمایتی مقطعی، تأثیرات محدودی خواهد داشت و نمی‌تواند به بهبود واقعی قدرت خرید مردم منجر شود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس، با اشاره به پیشنهادهای ارائه شده از سوی مجلس به دولت، بر ضرورت اجرایی شدن آنها گفت: مجلس شورای اولویت‌های اصلی دولت برشمرد و تاکید کردبدون ایجاد ثبات در بازار ارز و کنترل نرخ تورم، هرگونه اقدام حمایتی مقطعی، تأثیرات محدودی خواهد داشت و نمی‌تواند به بهبود واقعی قدرت خرید مردم منجر شود.

عضو کمیسیون انرژی مجلس، با اشاره به پیشنهادهای ارائه شده از سوی مجلس به دولت، بر ضرورت اجرایی شدن آنها گفت: مجلس شورای اسلامی، مجموعه‌ای از راهکارها و پیشنهادها را به منظور بهبود وضعیت معیشتی مردم به دولت ارائه کرده است. با این حال، موفقیت این برنامه‌ها در گروی عزم جدی دولت برای اجرای آن‌ها و هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی است.

نماینده مردم درمجلس دوازدهم، با اشاره به تأکیدات مقام معظم رهبری بر حفظ ارزش پول ملی، این موضوع را به عنوان یکی از محورهای اساسی سیاست‌های اقتصادی کشور برشمرد وادامه داد: در واقع تقویت ارزش پول ملی، شاخصی کلیدی برای ثبات اقتصادی و بهبود معیشت مردم است. لازم است این مهم، به عنوان یک هدف راهبردی در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی مورد توجه قرار گیرد.

وی در پاسخ به سوالی در خصوص تأثیر تحریم‌ها بر برنامه‌های اقتصادی کشور، ضمن تأییداثرات منفی تحریم‌ها، بر ضرورت تمرکز بر تولید داخلی با توجه به شعار سال گفت: توسعه و ارتقاء کیفی تولیدات داخلی، می‌تواند بخش قابل توجهی از آثار مخرب تحریم‌ها را خنثی کند. این امر، علاوه بر کاهش وابستگی به منابع خارجی، به احیای ظرفیت‌های اقتصادی کشور نیز کمک خواهد کرد.

ناصرآبادی در پایان، بر ضرورت اتخاذ رویکردهای نوآورانه و استفاده از ظرفیت‌های داخلی برای مقابله با چالش‌های اقتصادی تأکید و خاطرنشان کرد: امید می رود با همکاری دولت و مجلس، گام‌های مؤثری در جهت بهبود معیشت مردم برداشته شود اما باید در نظر داشته باشیم علاوه بر همکاری بهبود شرایط معیشتی مردم نیازمند همت مضاعف مسئولان و دستگاه های ذی ربط است.

mojgan.bidaki88@gmail.com

سخنگوی صنعت آب مطرح کرد

آمایش سرزمین، کلید نجات آب در ایران

پیام آشنا- عیسی بزرگزاده، سخنگوی صنعت آب، در گفتگویی تلویزیونی ضمن اشاره به بحران تاتزاری آب در کشور، بر لزوم اجرای دقیق برنامه هفتم توسعه برای جبران این تاتزاری تأکید کرد. طبق این برنامه، ظرف پنج سال باید ۱۵ میلیارد مترمکعب تاتزاری آب کشور برطرف شود.

او گفت: بحران آب نه صرفاً یک مسئله فنی، بلکه یک چالش توسعه‌ای است که به الگوی نادرست توسعه، مصرف بی‌رویه و سیاست‌گذاری‌های ناهماهنگ بازمی‌گردد. او همچنین بر لزوم هم‌افزایی نهادهایی چون وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان برنامه‌وبودجه، مجلس، محیط زیست و شهرداری‌ها در مدیریت متقابل آبی کشور تأکید کرد.

آمایش سرزمین و اسناد بالادستی

بزرگزاده ستد ملی آمایش سرزمین و ستد امنیت غذایی را از مهم‌ترین اسناد بالادستی برشمرد که باید مبنای برنامه‌ریزی قرار گیرند. وی خاطرنشان کرد که اگرچه ستد آمایش دارای بندهای قابل نقد است، اما مبنای خوبی برای سیاست‌گذاری آبی است.

طبق بند ۱۲۰ این ستد، استفاده از آب دریا برای صنایع پرآبر در نواحی فلات مرکزی و شرقی توصیه شده و حتی مشوق‌هایی نیز برای این اقدام در نظر گرفته شده است.

کاهش مصرف آب در کشاورزی

در برنامه هفتم توسعه، کاهش مصرف آب کشاورزی به ۶۵ میلیارد مترمکعب هدف‌گذاری شده و اجرای این مهم نیازمند ابزارهایی همچون قانون‌گذاری سیاست‌های تشویقی و بازتر گی در الگوی بهره‌برداری است.

بزرگزاده تأکید کرد که کشاورزی سنتی و غیرمدرن باید جای خود را به کشاورزی بهره‌ور و متطبق با توان اکولوژیک کشور بدهد. اجرای این اصلاحات بدون هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی امکان‌پذیر نیست.

مدیریت صنایع پرآبر

در راستای قانون بودجه ۱۴۰۳ و برنامه هفتم توسعه، ۴۲۰ واحد صنعتی پرآبر در کشور شناسایی شده‌اند. این صنایع موظف شده‌اند تا در بازه زمانی مشخص نسبت به آزادسازی متابع آب اقدام کرده و از متابع آب نامتعارف مانند پساب یا آب دریا استفاده کنند.

تنها صنایع غذایی، دارویی و آشامیدنی از این الزام مستثنا هستند. پروژه‌های بهره‌برداری این صنایع نیز بازنگری شده‌اند تا در مسیر قانون قرار گیرند.

بزرگزاده گفت: «پساب ارزان‌تر از آب دریاست و به همین دلیل صنایع کوچکتر را به استفاده از آن هدایتمی‌کنیم.»

ابزارهای حکمرانی نوین در آب

بزرگزاده با اشاره به لزوم استقرار حکمرانی محلی آب، خواستار واگذاری اختیارات به جوامع محلی و دشت‌به‌دشت شد. او افزود: "در گذشته نظام‌هایی مثل میراب‌ها نقش کلیدی داشتند؛ اکنون باید نسخه‌ای پیشرفته‌تر و علمی‌تر از آن اجرایی شود."

وی افزود: برنامه هفتم این موضوع را به‌عنوان راهبرد مطرح کرده و تهیه برنامه عملیاتی رفع تاتزازی آب به‌صورت متعلقاتی در دستور کار قرار گرفته است. نسخه اولیه آن نیز تدوین و در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار گرفته است.

بازار بهره‌وری آب: راه‌حل کلیدی

سخنگوی صنعت آب یکی از راهکارهای اساسی برای تحقق اهداف آبی کشور را ایجاد بازار بهره‌وری آب دانست. وی تأکید کرد: «حتما راه کاهش بارگذاری و افزایش بهره‌وری فعال‌سازی بازار بازار و اجتماع است. در کشورهای پیشرفته آب دارای قیمت واقعی است و تعرفه‌های مؤثر اعمال می‌شود.»

او گفت: طرح‌هایی مانند جلیجایی داوطلبانه کشاورزان از اراضی کم‌بازده و ارائه مشوق در اراضی با ارزش افزوده بالا نیز در حال بررسی است. با این حال، وی تأکید کرد: "این طرح‌ها بدون حمایت مالی و مشارکت‌نمی‌دستگاهی اجرایی‌نمی‌شوند."

تأمین مالی از منابع عمومی کافی نیست

به گفته بزرگزاده، اجرای پروژه‌های مهم آبمبر بدون متابع مالی داخلی از صنعت ممکن نیست. متابع عمومی کشور مانند مالیات، نفت و معادن یا سخوگی نیازطرح‌های تحول‌آفرین نیستند؛ بنابراین مدل‌هایی برای تأمین مالی درون‌زا باید طراحی شود که نیازمند همکاری صنعت، وزارت صمت، برنامه‌وبودجه و سایر دستگاه‌هاست.

بزرگزاده در پایان ضمن اذعان به دشواری مسیر پیش‌رو، تأکید کرد که برنامه هفتم توسعه دربردارنده راهکارهای عملی برای رفع تاتزازی آب است و موفقیت آن بسته به اجرای هماهنگ ابزارسازی دقیق، مشارکت بین‌دستگاهی، و همراهی نهاد قانون‌گذار یعنی مجلس است.

وی هشدار داد که بدون اصلاح الگوی توسعه و اتخاذ رویکردی مبتنی بر بهره‌وری، حکمرانی محلی و مشارکت عمومی، بحران آب در ایران قابل حل نیست.

جزئیات نصب نیروگاه‌های خورشیدی خانگی طی ۷ روز

مجری توسعه نیروگاه‌های خورشیدی توانیر از فراهم شدن امکان نصب سامانه‌های خورشیدی روی پشت بام منازل مسکونی و خرید تضمینی برق تولیدی در مقاطع ماهانه از شهروندان خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، عبدالرضا حسینی‌مهر با اشاره به تفویض اختیار ساتبا به شرکت‌های توزیع نیروی برق، از امکان نصب سامانه‌های برق خورشیدی روی پشت بام منازل خبر داد که شهروندان با مراجعه به شرکت‌های توزیع نیروی برق در استان‌ها پس از بررسی محل نصب نیروگاه از سوی کارشناسان با شرکت‌های توزیع، قرارداد خرید تضمینی ۲۰ ساله منعقد کرده و پس از آن می‌توانند پیمانکار مورد نظر را از لیست مورد تأیید شرکت توزیع انتخاب و کار نصب نیروگاه خورشیدی بامی برق را به سامانه به مساحت پشت بام یا حیاط منازل، کمتر از ۷ روز قابل انجام است.

مجری توسعه نیروگاه‌های خورشیدی توانیر توان تولید برق نیروگاه‌های بامی را به ازای هر ۱۲ متر مربع مساحت، معادل یک کیلووات ذکر کرد که برای یک فضای ۱۰۰ متر مربعی، امکان نصب ۸ کیلووات نیروگاه خورشیدی وجود دارد و در یک ساختمان تک واحدی تا برج‌های چند طبقه قابل اجراست.

وی برق تولیدی این نیروگاه‌ها را صرفاً جهت فروش به شبکه عنوان کرد که طی قرارداد ۲۰ ساله خرید تضمینی انرژی با ساتبا و با نصب انشعاب و کنتور اختصاصی انجام می‌شود و با توجه به افزایش سالانه نرخ خرید برق، می‌تواند بخشی از هزینه‌های ساختمان و شارژ واحدها را پوشش دهد.

حسینی‌مهر با اشاره به ورود فن آوری‌های جدید در این حوزه، از امکان استفاده ساختمان‌ها از برق مولدهای بامی در شرایط قطع برق شبکه خبر داد که ملاحظات فنی آن در حال بررسی است.

وی با اشاره به خارج شدن نیروگاه‌های خورشیدی از مدار در شرایط قطعی برق شبکه که به جهت الزامات حفاظتی انجام می‌شود، از امکان استفاده از برق خورشیدی با استفاده از اتوترهای جدید (هیبریدی) خبر داد که از این طریق بخشی از برق اضطراری ساختمان مثل درب برقی پارکینگ، روشنایی پلاها و شارژ گوشی واحدها و... در زمان قطع برق قابل تأمین است.

مجری توسعه نیروگاه‌های خورشیدی توانیر هزینه احداث نیروگاه‌های بامی را به ازای نصب هر کیلووات پنل خورشیدی با توجه به نوسانات نرخ ارز، بین ۲۵ تا ۳۰ میلیون تومان عنوان کرد که برای یک مجموعه ۵ کیلووات بین ۱۲۵ تا ۱۵۰ میلیون تومان سرمایه گذاری نیاز دارد و با توجه به نرخ تسهیلات اعطایی بانک‌ها، کمتر از ۵ سال دوره بازگشت سرمایه برای آن پیش بینی شده است.

وی میزان تولید برق یک نیروگاه ۵ کیلووات را در ۲۴ ساعت شبانه روز حدود ۲۴ کیلووات ساعت و در ماه حدود ۷۲۰ کیلووات ساعت ذکر کرد که هر کیلووات ساعت آن از خانوارهای عادی به قیمت ۲۵۰۰ تومان و از خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی ۳ هزار تومان خریداری می‌شود.

وی یادآور شد: این در حالی است که در ساختمان‌های مسکونی عمدتاً تا ۵ کیلووات ظرفیت نصب پنل خورشیدی وجود دارد که در سال نخست، ماهانه تا یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان درآمدزاست و برای سال‌های بعد نرخ خرید افزایشی است به طوری که هم اکنون برق نیروگاه‌های خورشیدی که ۳ تا ۴ سال قبل احداث شده به قیمت هر کیلووات ساعت ۳ تا ۴ هزار تومان خریداری می‌شود.

وی میالغ نرخ تضمینی فوق را مربوط به سال ۱۴۰۳ دانست و اعلام کرد نرخ تضمینی برای سال ۱۴۰۴ در حال افزایش است که پس از مقام عالی وزارت ابلاغ می‌شود.

حسینی‌مهر در خصوص مراحل احداث نیروگاه بامی گفت: با مراجعه متقاضی به مجریان توسعه نیروگاه‌های خورشیدی درشرکتهای توزیع برق، کارشناسان نسبت به بازدید از ساختمان و بررسی مقاومت سازه اقدام می کنند و قرارداد ۲۰ ساله خرید تضمینی برق در همان روز امضا می‌شود و در ادامه متقاضی جهت تأمین تجهیزات، پیمانکار مورد نظرش را از لیست مورد تأیید شرکت توزیع انتخاب می کند و پس از احداث نیروگاه و نصب انشعاب و اتصال به شبکه، میزان تولید برق از طریق نرم افزار مرسان محاسبه و هر ماه مبلغ خرید انرژی از طریق ساتبا به حساب مالک واریز می‌شود.

وی با اشاره به تفاهم نامه توانیر و سازمان نظام مهندسی در مرداد سال قبل، از الزام ساختمان‌های جدید الاحداث به نصب نیروگاه‌های تجدیدپذیر از طریق بازنگری در مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان خبر داد که در حل پیگیری است و ساختمان‌های مسکونی بالای ۴ طبقه یا با مجموع مساحت ساخت بیش از هزار متر مربع را شامل می‌شود.

وال استریت ژورنال: چین برنده جنگ تجاری ترامپ است

روزنامه وال استریت ژورنال گزارش داد که در نهایت چین برنده جنگ تجاری خواهد بود که ترامپ به راه انداخته است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از تاس، روزنامه وال استریت ژورنال طی گزارشی اعلام کرد که اقدام دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا در اعمال تعرفه بر واردات کالا از بیش از ۱۸۰ کشور به ایالت متحده نظم کنونی جهان را تغییر می‌دهد و شی« جینپینگ» رئیس جمهور چین، به طور آشکار کسی است که برنده اجرای چنین سیاستی خواهد بود.

دولت ترامپ از روز چهارشنبه گذشته رسماً واردات کالا از چین را مشمول تعرفه ۳۴ درصدی کرده و در مقابل هم چین واردات همه کالاها از آمریکا را شامل تعرفه مشابه کرده است و این تصمیم از هفته آینده اجرایی می‌شود. از سوی دیگر چین تعدادی از شرکت‌های آمریکایی را نیز در لیست سیاه خود قرار داده و دسترسی آنها به تجارت سرمایه گذاری و صادرات به این کشور را محدود کرده است.

از طرف دیگر چین عرضه عناصر کمیاب زمین را نیز محدود کرده که با توجه به کاربرد این مواد در تولید تجهیزات با فناوری بالا، پیش بینی می‌شود چرخه تأمین این مواد در بازار جهانی دچار اختلال شود. سازمان ژورنال بر این باور است که شرایط پیش آمده در واقع حکم یک هدیه را برای رئیس جمهور چین دارد، چرا که وی مطمئن است که برای تأمین نیازهای این کشور می تواند به غیر از آمریکا جایگزین‌های دیگری پیدا کند.

نکته دیگری هم که باید به آن توجه کرد این است که کشورهای دیگری نظیر ویتنام، تایلند، اندونزی و فیلیپین هم که برای کاهش نفوذ چین به سمت تجارت با آمریکا رفته بودند نیز مشمول اعمال تعرفه‌های ۴۶ تا ۶۴ درصدی شده اند و تحت فشار قرار دارند، این به نفع چین است و روزنامه آمریکایی مذکور بر این باور است که با توجه به قرار گرفتن ژاپن و کره جنوبی در شرایط مشابه، این مسئله تشکیل یک اتحاد اقتصادی در آسیا در برابر چین را هم مختل می کند.

یادداشت

بی‌ثباتی اقتصاد کلان و تنگی نفس سرمایه گذاری (بخش دوم)

اینکه مالک این تاسیسات و تجهیزات و ابزار تولید چه کسی است و چگونه حقوق مالی برای این سرمایه‌گذاری فراهم شده است (آیا با انتشار سهام جدید رخ داده یا با وام بانکی تامین مالی شده است یا با انتشار اوراق بدهی توسط شرکتها)، موضوعی ثانویه است و در محاسبات میزان سرمایه‌گذاری اقتصاد کلان نقشی ندارد. لذا، اگر شرکتی از طریق انتشار سهام جدید متابع مالی به دست آورد و از نظر اصول حسابداری افزایش سرمایه انجام دهد، اما این متابع مالی را صرف خرید و ایجاد تاسیسات، تجهیزات و ابزار تولید نکند، قاعدتا از معتلر اقتصاد کلان سرمایه‌گذاری صورت نگرفته است.

این تمایز برای ما آشکار می کند که چرا اقتصاد ایران در سال‌های پرتلاطم دهها و صدها و هزاران همت سرمایه‌گذاری به معنی اقتصاد خرد در آن رخ می‌داده است (چون ارزش ریالی دارایی های مورد معامله به‌شدت افزایش یافته است)، اما از معتلر اقتصاد کلان با افت شدید سرمایه‌گذاری روبه رو بوده است.

به طور خلاصه، اگر ادعا کنیم که در سال ۱۴۰۲ براساس داده‌های منتشره بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران سرمایه‌گذاری ناخالص (استهلاک کسرشده) بخش خصوصی در ماشین‌آلات و ساختمان به قیمت ثابت سال ۱۴۰۰ معادل ۱۹۳۹۰ هزار میلیارد ریال بوده است، به آن معنی است که کل پول خرج‌شده توسط بخش خصوصی برای ایجاد تاسیسات و تجهیزات و ابزار تولید به شرط آنکه قیمت آن تاسیسات و تجهیزات و ابزار تولید را قیمت‌های سال ۱۴۰۰ در نظر بگیریم، برابر با ۱۹۳۹۰ هزار میلیارد ریال بوده است. این عدد برای کل بخش خصوصی است و اینکه متابع مالی آن از کجا آمده است و تکنک افراد و بنگاه‌ها از این نظر چه تغییری در وضعیت دلشته‌اند و مبادلات دارایی‌ها در اقتصاد چه مقدار بوده و مواردی از این دست، نقشی در محاسبه فوق نداشته است. اگر در سال ۱۴۰۲ استهلاک صفر در نظر گرفته می‌شد، گویی بخش خصوصی معادل ۱۹۳۹۰ هزار میلیارد ریال صرف افزودن به توان تولید کالاها و خدمات کرده است. نباید فراموش کرد آن مفهومی از سرمایه‌گذاری که برای رشد اقتصادی مهم است، سرمایه‌گذاری به مفهوم اشاره‌شده است.

پس اگر ما با مفهوم سرمایه‌گذاری در اقتصاد کلان آشنا شدیم، حال به این موضوع می‌پردازیم که چرایی ثباتی اقتصاد کلان و تورم بالا تاثیر منفی بر سرمایه‌گذاری به مفهوم اشاره‌شده دارد. قبل از هر چیز لازم است اشاره شود که مطالعات متعددی به صورت آکادمیک انجام شده است که به تاثیر منفی تورم بالا بر روی سرمایه‌گذاری و در نتیجه بر رشد اقتصادی می‌پردازد. به‌عنوان نمونه، می‌توان به مطالعه بارو (Barro, ۱۹۹۵)، هونگ (Hung, ۲۰۰۳)، اقبال و نواز (Eqbal & Navaz, ۲۰۰۹)، مصطفی و همکاران (Mustafa et al., ۲۰۱۰)، بامبه (Bambe, ۲۰۲۳) و چوی و همکاران (Choi et al., ۲۰۲۲) اشاره کرد. هنگامی که سرمایه‌گذاری به مفهوم اقتصاد کلان آن لحاظ می‌شود، هزینه اولیه‌ای انجام می‌شود که قرار است از طریق درآمدهای خالص سال‌های پیش‌رو جبران شده و سود متعارف برای فرد یا بنگاه سرمایه‌گذار فراهم کند.

هزینه اولیه‌ای که در حال حاضر انجام می‌شود یک هزینه قطعی است. در حالی که درآمدهای خالص (درآمد حاصل از فروش کالا یا خدمت متهای هزینه‌های جاری) سال‌های پیش‌رو شکل قطعی ندارد و قابل اطمینان نیست. هرچه سرمایه‌گذاری انجام‌شده بلندمدت‌تر باشد، عدم‌قطعیت در مورد درآمدهای خالص سال‌های آتی بیشتر می‌شود. نه‌تنها درآمدهای خالص سال‌های آتی با عدم‌قطعیت روبه‌روست، بلکه باید با استفاده از یک نرخ تنزیل متناسب با هزینه‌های اولیه سرمایه‌گذاری نیز قابل مقایسه شود. به طور طبیعی، باز هم هرچه سرمایه‌گذاری انجام‌شده بلندمدت‌تر باشد، دانستن نرخ تنزیل متناسب برای قابل مقایسه کردن درآمدهای خالص آتی با هزینه‌های اولیه پروژه کار دشواتری است. حال اگر اقتصاد با تورم بالا و پرنوسان روبه‌رو باشد، به طور طبیعی هم برآورد درآمدها و هزینه‌های سال‌های آتی و هم تشخیص نرخ تنزیل متناسب دشوارتر می‌شود. طبیعی است که وجود این عدم‌قطعیت‌ها حتی در شرایطی که سرمایه‌گذار مشکل تامین متابع مالی هم نداشته باشد، مانعی جدی برای سرمایه‌گذاری است. در واقع، فرد یا بنگاه عقلایی هنگامی که دقیقا نمی‌داند چه با چه عواید خالصی در آینده روبه‌روست، انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری نخواهد داشت.

در کنار این موضوع که وجود عدم‌اطمینان اشاره‌شده اثر منفی بر رفتار سرمایه‌گذاران دارد، به طور طبیعی سرمایه‌گذاری نهایتاً از محل پس‌اندازهای اقتصاد تامین می‌شود و الزاما پس‌انداز کنندگان و سرمایه‌گذاران شخص واحدی نیستند. لذا، نیاز به واسطه‌های مالی وجود دارد که پس‌انداز را به سمت سرمایه‌گذاری کانالیزه کنند. اما وجود تورم بالا و بی‌ثباتی اقتصاد کلان، سبب تضعیف واسطه‌گری مالی در اقتصاد می‌شود؛ زیرا پس‌اندازکنندگان برای پوشش ریسک ناشی از تورم درخواست نرخ بازدهی بالاتر دارند و سرمایه‌گذاران قادر به دادن وعده چنین نرخ بازدهی بالایی در شرایط عدم‌اطمینان نیستند به طور ویژه، در مواردی که نرخ بهره ابزارهای مالی و بانکی به اندازه کافی افزایش نمی‌یابد تا پس‌اندازکنندگان را در مقابل ریسک تورم جبران کند. نتیجتا به واگذاری پس‌انداز به نهادهای واسطه مالی تضعیف می‌شود. به همین دلیل است که نوعی معما در شرایط تورم‌های بالا پدیدار می‌شود؛ به این معنی که نرخ بهره حقیقی کاهش می‌یابد، اما سرمایه‌گذاری افزایش نمی‌یابد. در حالی که تحلیل ساده نظری ادعا دارد که بین سرمایه‌گذاری و نرخ بهره حقیقی رابطه منفی وجود دارد، این دقیقا خاصیت بی‌ثباتی اقتصاد کلان است که رابطه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری را در اقتصاد کلان یک کشور تضعیف می‌کند و در نتیجه حتی اگر نرخ پس‌انداز بالا باشد، الزاما به نرخ سرمایه‌گذاری بالا منجر نمی‌شود.

اما پرسش بعدی این است که این پس‌انداز بالا کجا می‌رود؟ بالاخره، اگر در نوعی از کسب‌وکار سرمایه‌گذاری نشود، باید در نوع دیگری سرمایه‌گذاری شود. حتما همین طور است و پس‌انداز گم نمی‌شود. بگذارید یکی از ساده‌ترین طرقی را که این پس‌انداز را به سوی خود می‌کشاند و تبدیل به سرمایه‌گذاری به مفهوم فوق‌الاشاره اقتصاد کلان نمی‌شود و در عین حل مانع گم شدن پس‌انداز می‌شود، مرور کنیم. می‌دانیم بارزترین جلوه بی‌ثباتی اقتصاد کلان، تورم بالاست. در شرایط تورم‌های بالا انگیزه بالایی وجود دارد که صاحبان پس‌انداز علاءتند شوند پس‌انداز خود را به یک دارایی تبدیل کنند که قدرت خرید آن حفظ شود و متضرر نشوند. یکی از دارایی‌های جذاب در این زمینه ارز یا پول خارجی یا در حالت کلی، دارایی ارزی و مشخصا دلاری است. به طور معمول، صاحبان پس‌اندازهای بزرگ که معمولا در تورم بالا بر اثر تشدید نابرابری مالکیت دارایی‌ها، عمده پس‌انداز متعلق به آنهاست. این پس‌انداز خود را به دارایی در کشورهای دیگری که این امکان را فراهم می‌کند تبدیل می‌کنند. به عنوان نمونه پس‌انداز خود را به ملک و مستغلات و سهام در کشورهایی مانند امارات و اخیرا عمان، ترکیه، قبرس، گرجستان، اروپا و کانادا تبدیل می‌کنند. به همین دلیل است که با وجود افزایش‌های شدید نرخ ارز همچنان خروج سرمایه از این جنس رقم قابل توجهی است. صاحبان پس‌اندازهای کوچک که توان انتقال سرمایه خود به سایر کشورها را ندارند، به نگهداری ارز به صورت فیزیکی روی می‌آورند که برآوردهای متعددی از میزان ارز که به صورت فیزیکی نگهداری می‌شود، مقدار آن را قابل توجه نشان می‌دهد و به‌ویژه در سال‌هایی که تورم شدت می‌گیرد و جهش‌های ارزی رخ می‌دهد، به‌شدت بر آن افزوده می‌شود.

تیمور حمانی
عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
Alborz.payam@gmail.com